

Justitsministeriet
Att.: Christian B. Erichsen/Anders Lotterup
Slotsholmsgade 10
1216 København K

Sendt pr. e-mail til databeskyttelse@jm.dk

18. januar 2019

Høring over udkast til forslag om ændring af retsplejeloven og lov om tv-overvågning

Justitsministeriet har den 21. december 2019 udsendt forslag om ændring af retsplejeloven og lov om tv-overvågning. Dansk Erhverv har hertil følgende bemærkninger:

Generelle bemærkninger

Dansk Erhverv mener, at det er afgørende, at lovgivningen sikrer de bedst mulige rammer og muligheder for, at erhvervsdrivende kan forebygge kriminalitet.

Med det fremsatte forslag til ændring i lov om tv-overvågning får erhvervsdrivende, der driver en-grohandel, mulighed for at foretage tv-overvågning på lige fod med detailhandlen. Det giver naturligvis god mening at sidestille de to ligeartede salgssteder, og det er en ændring, som Dansk Erhverv har efterlyst, og som vi derfor støtter.

Endvidere bliver det i lov om tv-overvågning præciseret og skabt klarere rammer for, hvor private lovligt kan foretage tv-overvågning. Det er positivt og har også været efterlyst af detailbranchen.

Dansk Erhverv støtter derfor ændringerne i tv-overvågningsloven, og ser samtidig frem til en opdatering af Datatilsynets pjecer fra 2008 om tv-overvågning.

I lovforslaget er der imidlertid også lagt op til en ændring i retsplejeloven af meget indgribende karakter. Detailhandlen har stor forståelse for politiets behov for at kunne anvende privates tv-overvågning og optagelser derfra. Vi så endvidere effekten af politiets anvendelse af privates tv-overvågning ved angrebet på Krudttønden og Københavns Synagoge i 2015. Detailhandlen stiller generelt velvilligt op og hjælper politiet af frivillighedens vej, når det er muligt. Et tvangsindgreb af denne karakter er derfor disproportionalt og unødvendigt. Dansk Erhverv kan derfor ikke bakke op om den foreslåede ændring af retsplejeloven.

Dansk Erhverv foreslår, at Justitsministeriet drøfter med relevante aktører, herunder Dansk Erhverv, hvordan politiet på en mere hensigtsmæssig og proportional måde end foreslået her kan få hjælp fra erhvervslivet i de i forslaget nævnte situationer.

Vi skal i øvrigt bemærke, at detailhandlen oplever en udfordring i forhold til at videregive optagelser til vagter, når der fx er sket et tyveri eller røveri i en butik. I den nuværende lov om tv-overvågning er muligheden for videregivelse af optagelser begrænset til fire tilfælde jf. lovens § 4 c stk. 1 og 2. I disse fire tilfælde indgår vagter ikke, hvilket begrænser anvendelsen af overvågningen i forebyggende øjemed meget. Vi ved fra såvel butikkerne som politiet, at de fleste butikstyverier sker på

gågader og i butikcentre, hvor butikkerne ligger tæt, og hvor tyvene går fra butik til butik. De samme steder er der typisk strøgvagter eller centervagter, der arbejder på tværs af butikkerne. Her vil muligheden for at overgive optagelserne til vagterne være et uvurderligt værktøj til at forebygge yderligere kriminalitet. Der er derfor behov for, at Justitsministeriet afklarer, om dette kan ske inden for den eksisterende lovgivning, og hvis dette ikke er tilfældet, sikrer, at der foretages en lovændring.

Vi skal afslutte vores indledende og generelle bemærkninger med at bemærke, at der i den nuværende lov om tv-overvågning er mulighed for at videregive billede- og lydoptagelser under nærmere beskrevne vilkår. Vi savner dog, at det bliver klart præciseret – fx i en vejledning – hvordan og hvornår det er tilladt at foretage lydoptagelserne, idet der umiddelbart kun er ganske begrænsede muligheder for at foretage lydoptagelser jf. straffelovens § 263, stk. 1, nr. 3. Muligheden for at forebygge verbale trusler og senere dokumentere disse trusler kræver, at der er mulighed for at foretage lydoptagelser.

Specifikke bemærkninger

§ 1, nr. 2

Ny § 791 e i retsplejeloven

Bestemmelsen giver politiet hjemmel til – under nærmere specificerede betingelser – at overtage privates tv-overvågning.

Om end vi har forståelse for bevæggrundene for ønsket om at overtage privates tv-overvågning, så er der her tale om en meget indgribende mulighed i privates ejendomsret, som nok må betegnes som ekspropriation eller beslaglæggelse. Det nærmeste man kommer lignende lovgivning er bekendtgørelse om pligt til under krig eller andre ekstraordinære forhold at stille ejendom til rådighed for det militære forsvar, hvor borgerne under krig eller andre ekstraordinære forhold i nødvendigt omfang og mod fuld erstatning skal stille deres ejendom til rådighed for landets forsvar, for så vidt de pågældende goder ikke rettidigt og på rimelige vilkår kan købes eller lejes af den rekvirerende.

Det er her værd at bemærke, at borgerne i disse tilfælde for det første får fuld erstatning og for det andet alene skal stille deres ejendom til rådighed, hvis de pågældende goder ikke rettidigt og på rimelige vilkår kan købes eller lejes af den rekvirerende.

Lignende krav må som minimum kunne stilles i nærværende forslag, således at politiet i første omgang selv skal købe eller leje det ønskede udstyr, og hvis det ikke kan lade sig gøre, skal der ydes fuld erstatning til den private, hvis overvågning der overtages – dette er i øvrigt i overensstemmelse med reglerne for ekspropriation, der som minimum bør følges jf. grundlovens § 73.

Der er i forslaget lagt op til, at det påhviler den, der har rådighed over tv-overvågningen, at bistå politiet med at overtage tv-overvågningen. Det kan imidlertid ikke forventes, at samtlige danske erhvervsvirksomheder med tv-overvågning har en kompetent medarbejder stående standby 24 timer i døgnet, 365 dage om året – i tilfælde af at politiet skulle henvende sig med henblik på at overtage tv-overvågningen. Det er ikke proportionelt. Som oven for nævnt vil detailhandlen gerne frivilligt hjælpe politiet i det omfang, det er muligt og proportionalt. I tilfælde af at en virksomhed påtvinges at afsætte medarbejderressourcer med henblik på at bistå politiet, må det som minimum ske mod fuld erstatning for de udgifter, det måtte medføre.

Det følger videre af forslaget, at politiet kan overtage overvågningen med magt, herunder skaffe sig adgang til lokaler, hvorfra tv-overvågningen kan overtages. Endvidere kan politiet ændre indstillinger på kameraerne, herunder vinkler og zoom, og skaffe sig adgang til udstyr mv. Det må til det være et naturligt og rimeligt krav, at politiet reetablere lokaler og udstyr mv. til den tilstand, de

overtog det i, og i tilfælde af at dette ikke er umiddelbart muligt, at der så ydes fuld erstatning for det tab og de udgifter, overtagelsen har medført.

I den periode, hvor politiet har overtaget udstyret, må det formodes, at den erhvervsdrivende, hvis udstyr der overtages, ikke selv har rådighed over og/eller adgang til udstyret. Udstyret er som bekendt opsat i kriminalitetsforebyggende øjemed, og hvis der i den periode sker butikstyverier, røverier eller anden kriminalitet, der som følge af politiets overtagelse af udstyret ikke efterfølgende kan dokumenteres, må det forventes, at politiet også bærer risikoen for dette – herunder udbetaler erstatning for et eventuelt tab.

Der er i forslaget og bemærkningerne hertil ikke taget stilling til de mere tekniske aspekter af overtagelsen, herunder om og hvordan politiet skal uddannes i at kunne håndtere alle de forskellige tv-overvågningssystemer, der findes på markedet, hvordan politiet teknisk skal kunne tilgå udstyret via fjernadgang, og hvordan en erhvervsdrivende mere konkret tænkes at skulle bistå politiet i at klargøre udstyret, så politiet teknisk kan overtage det. Der er bl.a. heller ikke taget stilling til, hvordan politiet afklarer, hvor de skal henvende sig, for at få adgang til overvågningen, idet dette ikke nødvendigvis er på netop den lokation, hvor kameraet forefindes. Der er behov for, at dette nærmere overvejes – og at det samtidig overvejes, om en mere relevant løsning kunne være et øget samarbejde med detailhandelen.

§ 2, nr. 2

Ændring i § 2, stk. 1, nr. 2 i lov om tv-overvågning

Med ændringen tilsigtes en ligestilling af detail- og engrosvirksomheder, hvorfra der foregår salg og udlevering af varer, hvilket er godt og rigtigt. For at lave en fuldstændig ensretning af tv-overvågningsmulighederne for de to virksomhedstyper, som ligner hinanden til forveksling, idet der alene er forskel i kundegruppen, men ikke i varesortimentet, så foreslår Dansk Erhverv, at det tillige sikres, at også detailhandlen kan foretage overvågning af steder, hvor der ikke direkte foregår salg, men alene vareudlevering – fx i det tilfælde at vareudleveringen fra fx et lager ikke ligger i direkte tilknytning til salgsstedet. Det kan eventuelt præciseres i bemærkningerne, hvis ikke det har været hensigten, at der skulle være forskel i de to virksomheders muligheder.

§ 2, nr. 3 og nr. 4

Ændring i § 2, stk. 1, nr. 2, litra a i lov om tv-overvågning

Der er tale om en præcisering af lovteksten og ikke en ændring af retstilstanden. Præciseringen gør det mere klart, hvor der må foretages overvågning, hvilket er positivt.

§ 2, nr. 5

Ændring i § 2, stk. 1, nr. 3, litra b i lov om tv-overvågning

Med bestemmelsen tydeliggøres det, i hvilket område der må foretages overvågning, og at dette i almindelighed vil være op til 15 meter fra forretningsstedets indgange og facader. Som konsekvens heraf ændres ordvalget fra at være i ”direkte” tilknytning til at være i ”umiddelbar” tilknytning til egne indgange og facader, hvilket er positivt.

§ 2, nr. 7

Ændring i § 4 c, stk. 5, 1. pkt. i lov om tv-overvågning

Med ændringen udvides de situationer, hvor en erhvervsdrivende må opbevare optagelserne i mere end 30 dage, til at omfatte den situation, hvor der er indgivet anmeldelse til politiet for et strafbart forhold. Selvom det er positivt, at erhvervsdrivende med forslaget har en udvidet mulighed for at opbevare optagelser længere end de 30 dage, ser vi hellere, at politiet hurtigst muligt får udviklet et it-system, hvortil erhvervsdrivende kan uploade optagelser, således at optagelserne hurtigst muligt kommer i politiets besiddelse, og således at bevissikringen ikke beror på den enkelte erhvervsdrivendes forhold.

Dansk Erhverv står naturligvis til rådighed for en uddybning af høringssvaret.

Med venlig hilsen

Henrik Lundgaard Sedenmark
Chefkonsulent